

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 499

van **EMMILY TALPE**

datum: 23 april 2018

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Inactieven - Activering

Reeds een aantal maanden stapelen de positieve berichten over onze arbeidsmarkt zich op: de werkloosheidsgraad daalt, Vlaamse bedrijven creëerden in 2017 een recordaantal van 258.124 vacatures en zelfs bij de 55-plussers hebben we eindelijk het niveau van een werkzaamheid van 50 procent bereikt. Het zadelt ons tevens op met een steeds sterker nijpende krapte op de arbeidsmarkt.

Een groter deel mensen activeren is noodzakelijk om de stijgende krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken. Dat probleem kaart ook arbeidseconoom Stijn Baert aan. In Het Laatste Nieuws van 13 april 2018 wijst hij op het feit dat amper 4,3% van de bevolking actief op zoek is naar een job, maar daar tegenover staat wel dat liefst 22,9% van de Belgen niet werkt en evenmin zoekt naar een baan. In Nederland bedraagt dat segment slechts 17.9%, in Duitsland 16% en in Frankrijk 20.44%. Professor Baert spoort de overheid aan om daar dringend iets aan te doen. Uiteraard is dit een gedeelde bevoegdheid van de federale overheid en de gewesten, maar vermits Vlaanderen verantwoordelijk is voor de activering en bemiddeling van werkzoekenden, kan er al heel wat ondernomen worden om de oefening te maken naar werkzoekenden die worden weggefilterd in de werkloosheidsverzekering. Concreet noemt Baert de ontmoedigde werklozen, huismoeders en -vaders, zieken, bruggepensioneerden en mensen die met vervroegd pensioen gegaan zijn.

Het is niet de bedoeling om mensen die niet meer in staat zijn te werken manu militari naar een job te leiden; vermits Vlaanderen een beleid van maatwerk voert, ligt dat in niemands bedoeling. Anderzijds mag van eenieder die kan werken verwacht worden dat hij of zij minstens aangespoord wordt om toe te treden tot de arbeidsmarkt. En als uit benchmarking met onze directe buurlanden een opmerkelijk verschil blijkt ten nadele van onze arbeidsmarkt, moet minstens de oefening gemaakt worden naar de oorzaken en mogelijke oplossingen.

1. Heeft de minister zicht op de groep van inactieven, meer bepaald op hun samenstelling, scholingsniveau en potentiële inschakelingsmogelijkheden in onze arbeidsmarkt?
2. Waarin verschilt die groep van inactieven bij ons van die groep in onze buurlanden, waar hun aandeel een stuk kleiner is?
3. a) Heeft de minister ook zicht op de belangrijkste factoren die een intreding of herintreding van inactieven op de arbeidsmarkt afremmen?

- b) Zo ja, op welke manier wordt van al deze gegevens gebruikgemaakt om de doelgroep actief op te sporen en aan te zetten tot intreding of herintreding op onze arbeidsmarkt?
 - c) Zo neen, wat wordt ondernomen om die groep en de remmende factoren beter in kaart te brengen?
- 4. Welke rol ziet de minister weggelegd voor VDAB om inactieven aan te sporen voor intreding op de arbeidsmarkt?
 - 5. Overweegt de minister bijzondere maatregelen om inactieven aan te zetten tot deelname aan de arbeidsmarkt en om remmende factoren voor arbeidsdeelname weg te werken? Zo ja, welke?
 - 6. Zal er samen met het federale niveau worden gewerkt aan een actieplan om de bestaande hindernissen in kaart te brengen en aan te pakken met als objectief de inactieven beter te detecteren en aan te sporen tot arbeidsdeelname?

ANTWOORD

op vraag nr. 499 van 23 april 2018

van **EMILY TALPE**

1. In 2016 telde het Vlaams Gewest 1.251.400 inactieve inwoners op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Daarvan was 47,5% laaggeschoold, 37,4% middengeschoold en 15,1% hooggeschoold. Samen maakten zij 30,1% van de bevolking tussen 15 en 64 jaar uit.

Het aandeel inactieven verschilt sterk volgens leeftijd. Bij de jongste leeftijdscategorieën vinden we zeer veel inactieven omdat een groot aandeel van deze jongeren nog schoolgaand zijn. Bij de oudste leeftijdscategorieën wordt de hogere inactiviteitsgraad veelal verklaard door pensioen of brugpensioen. Bij de middenste leeftijdscategorieën bedraagt het aandeel inactieven een 10-tal procent. Onder alle leeftijdscategorieën vinden we een zeker aandeel mensen terug die niet kunnen werken omwille van ziekte of arbeidsongeschiktheid (waaronder ook mensen met zware handicaps vallen).

2016			Reden voor inactiviteit			
	Aantal inactieven	Aandeel inactieven in de bevolking	Ziekte/Arbeidsongeschiktheid	Volgt onderwijs of opleiding	(Brug)pensioen	Andere
15-19	319.600	91,7%	0,6%	89,0%	0,0%	2,1%
20-24	179.300	47,3%	1,6%	41,2%	0,0%	4,5%
25-29	47.800	12,1%	2,3%	3,9%	0,0%	5,9%
30-34	39.900	10,0%	2,8%	1,1%	0,0%	6,0%
35-39	41.600	10,0%	3,6%	0,7%	0,1%	5,6%
40-44	43.400	10,5%	5,3%	0,5%	0,1%	4,6%
45-49	53.800	11,8%	6,3%	0,3%	0,6%	4,6%
50-54	79.800	16,3%	8,2%	0,2%	1,5%	6,4%
55-59	142.900	31,2%	12,6%	0,0%	8,6%	10,0%
60-64	303.200	74,9%	10,2%	0,0%	50,9%	13,8%
Totaal	1.251.400	30,1%	5,6%	11,9%	6,2%	6,4%

Bron: EAK - FOD Economie AD SEI (Bewerking Departement WSE)

2. In vergelijking met onze buurlanden is de inactiviteit in Vlaanderen lager in de leeftijdscategorieën 25-49 jaar, maar beduidend hoger bij de jongeren en bij 50-plussers en vooral 55-plussers. Bij jongeren speelt de langere schoolloopbaan en bij 55-plussers de vervroegde uitredstelsels.

2016	Vlaams Gewest	België	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Verenigd Koninkrijk
15-19	91,7%	92,7%	71,0%	86,1%	39,0%	62,7%
20-24	47,3%	51,9%	31,9%	37,9%	24,9%	23,5%
25-29	12,1%	16,0%	17,5%	14,6%	12,5%	14,2%
30-34	10,0%	12,9%	13,8%	13,7%	11,9%	13,9%
35-39	10,0%	12,8%	12,6%	11,6%	12,3%	14,0%

40-44	10,5%	12,6%	10,7%	9,9%	13,0%	13,6%
45-49	11,8%	15,1%	9,7%	11,4%	12,5%	12,8%
50-54	16,3%	19,3%	12,2%	14,2%	15,6%	15,0%
55-59	31,2%	32,5%	17,7%	24,3%	22,4%	23,8%
60-64	74,9%	73,7%	41,4%	69,6%	41,9%	46,2%
Totaal	30,1%	32,4%	22,1%	28,6%	20,3%	22,7%

Bron: EAK - FOD Economie AD SEI (Bewerking Departement WSE)

3. a. Binnen de inactieven zijn er verschillende deelgroepen. Er zijn groepen waarvoor inactiviteit niet onmiddellijk problematisch is. Mensen die nog studeren worden bij de inactieven geteld, net zoals mensen die tijdelijk de arbeidsmarkt verlaten om zorgtaken op te nemen of mensen die om welke reden dan ook nooit meer in staat zullen zijn om te werken. Binnen de groep van inactieven zitten echter ook mensen die wel nog mogelijkheden hebben op de arbeidsmarkt. Het gaat hier bijvoorbeeld om sommige leefloongerechtigden, herintreders, sommige mensen met een uitkering van het RIZIV, van de FOD Sociale Zekerheid (FOD SZ) of mensen in prepensioenstelsels als brugpensioenen.

Uit gesprekken met betrokkenen en onderzoek van cases kennen we een aantal belangrijke drempels, die weliswaar meer of minder belangrijk worden naargelang de reden van inactiviteit. Een globaal overzicht:

- Personen die een uitkering van het RIZIV of de FOD Sociale Zaken krijgen, zijn niet verplicht om stappen naar werk te zetten en zien een terugkeer naar werk als een risico in functie van hun inkomen.
- Mensen met gezondheidsproblemen of een arbeidsbeperking zijn vaak niet (meer) in staat om voltijds te werken. Pas wanneer zij zekerheid hebben op het kunnen blijven combineren van inkomen uit werk en (een deel van) de uitkering zijn zij bereid om deeltijds terug actief te worden.
- Personen die vanuit een uitkeringsstelsel RIZIV of FOD Sociale Zaken de stap naar betaald werk zetten, en later opnieuw inactief worden, hebben grote onzekerheid over de hoogte van hun nieuwe uitkering. Bovendien zien zij op tegen de vaak zware belasting om de uitkering opnieuw aan te vragen.
- Werkgevers hebben vaak onvoldoende zicht op de mogelijkheden en talenten van mensen met een arbeidsbeperking of gezondheidsprobleem, waardoor zij minder openstaan om personen uit deze groep aan te werven.
- Werkgevers, hun bedrijfsartsen, bedrijfsgeneeskundige diensten en HR-services, zijn onvoldoende op de hoogte van de mogelijkheden en de compensaties voor het aanpassen van werk of bepaalde taken binnen een job. Hierdoor komen mensen soms te snel in de inactiviteit terecht of krijgen ze onvoldoende kansen om opnieuw aan het werk te gaan.

- b. VDAB heeft als taak het activeren van personen die een werkloosheidsuitkering genieten. Toch onderneemt VDAB tal van acties om vindplaatsgericht te werken en ook personen die zich niet verplicht moeten inschrijven (arbeidsmarkt-potentieel) op te sporen en te activeren:

- Via acties in de klassieke en sociale media probeert VDAB mensen te motiveren om in te tekenen voor opleidingen (ook online-opleidingen) en maakt VDAB haar aanbod bekend bij het brede publiek.
- VDAB gaat samenwerkingsverbanden aan met het RIZIV, ziekenfondsen, FOD Sociale Zaken, verzekeringsmaatschappijen, Fedris, ... om op die manier haar aanbod bekend te maken. VDAB bekijkt met deze partners op welke manier de doelgroep beter geactiveerd kan worden.
- Via acties als bijvoorbeeld de DUO-day (een DOEdag voor werkzoekenden met een extra ondersteuningsnood. Zij vormen die dag een DUO met een werknemer binnen een bedrijf of organisatie) laat VDAB werkgevers en hun

werknemers kennis maken met de inzet en de mogelijkheden van werkzoekenden met een extra ondersteuningsnood én krijgt de werkzoekende de kans om zijn talenten te tonen en zijn beeld van een bepaalde job te toetsen aan de realiteit.

4. Via samenwerkingsverbanden tussen VDAB en de in vraag 3b opgesomde instanties worden concrete initiatieven uitgewerkt in het kader van activering van inactieven.
5. Het huidige activerings-beleid wordt minstens in hetzelfde tempo verdergezet. Vanuit de regisseursrol van VDAB en steeds in overleg met de stakeholders zullen continu nieuwe acties en initiatieven overwogen en geïnitieerd worden.
6. Vanuit de eigen bevoegdheden zetten we – met het oog op het optrekken van de werkzaamheidsgraad - maximaal in op het activeren van werkzoekenden.
In vraag 3b vindt u de acties die opgezet worden in het kader van het opsporen van inactieven en hen mee te nemen in dit activeringsverhaal.